

царе били потвърдени. Нито една синагога не пострадала отъ турцитѣ, докато българскитѣ църкви и манастири били разрушавани до основи.

Преселване на евреи отъ Испания въ България

За българското еврейство настъпва нова ера. Презъ XV в. сл. Хр. въ Испания — Иберия, ставатъ голѣми политически промѣни. Кралътъ на Сицилия Фердинандъ получилъ като наследство следъ смъртта на баща си Аргонската корона, а 1479 год. се турило началото на испанското кралство, съ встъпването му въ бракъ съ кралица Изабела — Кастилска. Новата испанска държава претърпява пълно преобразование въ своето устройство. Отдѣлнитѣ феодални владетели — грандоветѣ били подчинени съ оржие на държавната власть. Кралъ Фердинандъ, за да бжде сигуренъ въ своето могъщество и въ управлението на държавата, заставилъ рицарскитѣ ордени: Сантьяго, Калатрава и Алкантари да го избератъ за свой главенъ майсторъ и той чрезъ тия рицарски ордени засилилъ, дори до престѣпни размѣри, кралската власть. Учредената въ това време инквизиция, отъ католическото духовенство — изуититѣ, се превърнала въ страшно оржие противъ всѣки, който дръзнѣлъ да мисли, да върши престѣпление, което е било по нѣкога, че е билъ мразенъ отъ нѣкого. Шпионството и предателство почватъ да се считатъ почетни длѣжности, а изтезанията, отравянията и отнемане живота на недоволнитѣ, жертви за Богугодно дѣло. Чрезъ инквизицията, не само се плашатъ непокорнитѣ аристократи, но се почва гонение срещу религиознитѣ общества на евреи и мюсюлмани — маври.

Нека отбележимъ, че всички, които сж изповѣдвали еврейската религия не сж били евреи. Между тѣхъ сж българитѣ Савири — тобалитѣ — иберитѣ. Финикийцитѣ и картагенитѣ — тракийски племена, които сж оставили презъ вѣковетѣ своята данъ за образуването на Испания, както и келтитѣ. Гонението срещу еретицитѣ, изповѣдвали еврейската религия, стигнало върха на жестокостта, когато 1492 год. били изгонени отъ предѣлитѣ на Испания 160,000 души. Тия евреи, и изповѣдващи еврейската религия другоплеменни нещастници, не могли да намѣратъ въ никоя европейска държава мѣсто да се приютятъ. Католическото духовенство, подъ страхъ на инквизицията, е въздействувало върху държавнитѣ глави и тѣ отказвали гостоприемство. Единствено турското правителство се съгласило да ги приеме въ предѣлитѣ на турската империя. И повечето отъ тия евреи се заселили въ предѣлитѣ на България. Почти въ всички български градове се образували еврейски общини, построени били синагоги и почватъ да се натѣмняватъ къмъ новото си отечество.

Отначало сжществува неприязнь между мѣстното еврейство и пришълцитѣ, които били считани и нѣкжде съ право,